

внучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, над якою встановлено опіку чи піклування, член сім'ї або близький родич цих осіб). Особа, яка відмовляється давати показання, зобов'язана повідомити причини відмови.

Кожний допитаний свідок залишається в залі судового засідання до закінчення судового засідання. У разі відкладення судового засідання або оголошення перерви, з'являтися в наступне судове засідання свідки не зобов'язані. Суд може дозволити допитаним свідкам залишити залу засідання суду до закінчення розгляду справи за згодою сторін. Це може бути викликано станом здоров'я свідка, виробничою необхідністю та іншими поважними причинами.

Усе вищеперераховане дає підстави вважати, що правове положення свідка як учасника цивільного процесу потребує свого подальшого більш детального законодавчого регулювання, що покращить якість розгляду цивільних справ та буде сприяти укріпленню законності.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри цивільного та господарського права Трофименко Ніна Сергіївна

Список використаних джерел:

1. Конституція України, 28 червня 1996 р
2. Цивільний Кодекс України
3. Цивільний процесуальний Кодекс України
4. Казаренко М. Право свідка на імунітет та підстави його застос

МИРОВА УГОДА ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ МІЖ СТОРОНАМИ

Ситник Олена Володимирівна

*студентка юридичного факультету
ДВНЗ «Національний гірничий університет»*

Мирова угода як один з видів (спосіб) оформлення домовленості про врегулювання конфлікту не рідко використовується в судовій практиці багатьох країн. В Україні такий спосіб припинення судового розгляду цивільних справ передбачається Цивільним процесуальним кодексом України від 18 березня 2004 року № 1618-VI (далі - ЦПК). Відповідно до положень зазначеного нормативного акта, вирішення спірних питань між сторонами способом укладення миркової угоди можливе на будь-якій стадії судового розгляду.

Поняття миркової угоди означає, подана сторонами суду заява, згідно з якою позивач і відповідач шляхом взаємних поступок вирішують цивільно-правову спір. Мирова угода – угода сторін, в якій вони викладають прийнятний для них варіант вирішення судової справи, розподіляють спірні права та обов'язки, або відмовляються від таких шляхом досягнення компромісу. Наслідком затвердження миркової угоди судом є припинення провадження по

справі, а також встановлення, припинення чи зміна прав та обов'язків для сторін.

Як вже зазначалося вище, в Україні відносини, які виникають з приводу укладання та виконання мирової угоди, регламентується нормами ЦПК.. Суд надає сприяння примиренню сторін спору на протязі всіх стадій слухання справи. У разі закінчення провадження у справі укладенням мирової угоди суд, визнаючи його шляхом винесення відповідної ухвали, перевіряє, чи не суперечать положення, закріплені у мировій угоді сторонами, закону і не порушують чи вони чий-або права та охоронювані законом інтереси. Суд також повинен звернути особливу увагу на чіткість і прозорість умов мирової угоди з тим, щоб вони сприяли такій ситуації, при якій виникнення повторних спорів зведено до мінімуму. У разі укладення мирової угоди між сторонами, суд виносить ухвалу про припинення провадження у справі (частина 4 статті 175 ЦПК). Отже, згідно зі статтею 206 ЦПК, наявність такого визначення виключає можливість повторного звернення особи до суду з цього ж предмета спору до цієї ж сторони і на тих же підставах. Тому перед визнанням мирової угоди суд обов'язково роз'яснює сторонам наслідки такого процесуальної дії.

Як вже зазначалося, мирова угода укладається з метою врегулювання спору на основі взаємних поступок і може стосуватися лише прав і обов'язків сторін і предмета спору. Чинний ЦПК передбачає, що про укладення мирової угоди сторони можуть повідомити суд, зробивши спільну заяву. Кодекс не передбачає обов'язкової вимоги до форми такої заяви, тому можна припустити, що воно може бути зроблено і в усній формі. Якщо мирову угоду або повідомлення про нього викладено в адресованому суду письмовій заяві сторін, це заява додається до справи. До прийняття судового рішення у зв'язку з укладанням сторонами мирової угоди, суд роз'яснює сторонам наслідки такого рішення, перевіряє наявність повноважень у представника сторони, який висловив намір укласти мирову угоду.

Після отримання заяви про укладення мирової угоди, суд виносить ухвалу про закриття провадження у справі. За змістом статті 175 ЦПК, суд за клопотанням сторін може винести ухвалу про визнання мирової угоди, де, звичайно, повинен вказати всі основні умови мирової угоди, які визнаються судом. Вкрай важлива визначеність і однозначність судового рішення, що необхідно для того, щоб умови мирової угоди, викладені в заяві сторін, були чітко викладені у визначенні про закриття провадження у справі.

Необхідно мати на увазі, що мирова угода сторін, у разі недотримання сторонами, має підлягати примусовому виконанню. У першій редакції ЦПК 1964 року (стаття 348) примусовому виконанню підлягали мирові угоди, затверджені судом. Однак при цьому слід зазначити, що в Законі України "Про виконавче провадження" такий пункт, що передбачає примусове виконання затвердженого судом мирової угоди, відсутній. Таким чином, у цьому випадку примусового виконання підлягає визначення суду. Тому у визначенні суд

повинен чітко вказати всі основні умови мирової угоди, які в разі їх невиконання можуть підлягають примусовому виконанню. Якщо сторони подали усна заява про мирову угоду, доцільно занести його в журнал судового засідання (протокол судового засідання) з обов'язковим укладанням сторонами в журналі умов мирової угоди. Це також дасть можливість запобігти можливі суперечки в майбутньому. Безумовно, що при відсутності забезпечення в примусовому порядку виконання мирової угоди втрачає сенс сам факт звернення до суду.

За загальним правилом сторонами мирової угоди у судовому розгляді є боржник і кредитор, які виступають у відповідному судовому справі сторонами; у позовній розгляді це позивач і відповідач. Згідно з положеннями ЦПК, правом укладення мирової угоди користуються лише позивач, відповідач, треті особи, які заявляють самостійні вимоги, а також їх представники, за умови, якщо такі повноваження спеціально обумовлені в довіреності. Інші особи, які беруть участь у справі, не наділені правом на укладення такої угоди. Укласти мирову угоду закон дозволяє на будь-якій стадії розгляду справи. Стаття 372 ЦПК передбачає можливість укладення мирової угоди навіть у процесі виконання рішення.

Слід також розглянути, яким чином розподіляються між сторонами судові витрати у разі укладення мирової угоди. Дане положення передбачено в статті 89 ЦПК, де, як і в інших нормах, реалізується принцип пропорційності. Так, у разі відмови позивача від позову, понесені ним витрати не відшкодовуються, а витрати відповідача за його заявою стягуються з позивача. З урахуванням принципу справедливості, у випадку, якщо позивач не підтримує своїх вимог внаслідок задоволення їх відповідачем після пред'явлення позову, суд, знову за заявою позивача, присуджує стягнення всіх понесених ним витрат з відповідача. Аналогічне правило передбачено і для укладення мирової угоди. У частині 2 статті 89 ЦПК зазначено, що у разі укладення мирової угоди, якщо сторони не передбачили порядку розподілу витрат, кожна сторона несе половину судових витрат, Мирова угода тягне за собою закриття судочинства у справі (п.4 ст.175 ЦПК) , що позбавляє сторони права знову подати позов до суду з даного питання. Відповідно ст.175 ЦПК суд закриває судочинство у справі та за проханням може прийняти постанову про укладення мирної угоди , отже мирову угоду тягне за собою закриття справи , але не вимагає обов'язкового погодження матеріалів мирової угоди судом. У законодавстві не врегульовано питання про оскарження мирової угоди або про його припинення, що заводить постраждалу сторону в глухий кут, коли мирова угода не виконується належним чином , оскільки мирову угоду не можна прирівняти до судового рішення , бо воно є угодою укладеною між сторонами на їх розсуд шляхом уступки , а роль судді в цьому випадку це прийняти або відмовити в такій угоді якщо вона незаконна, тобто його виконання не буде приділятися належна увага , яка приділялася б судового рішення , оскільки повноважень у виконавчої служби контролювати його виконання немає. З цього можна

зробити висновок , що мирова угода при неправильному використанні може обернути всі зусилля постраждалої сторони на шкоду. Ще однією, на мій погляд, важливою проблемою інституту мирової угоди, є те, що якщо справа вирішується занадто довго , а предметом спору є сума значно менша, ніж сума всіх активів на які накладається арешт, мирова угода може ставати важелем тиску однієї сторони на іншу. Така схема дуже вигідна однієї зі сторін і знову дає можливість поставити іншу сторону в глухий кут цілком законним шляхом і виключити можливість оскарження подібної угоди за умов її неналежного виконання.

Таким чином, укладення мирової угоди можна визнати одним із способів вирішення цивільно-правових спорів. Мирова угода може бути укладена в судах України, так і на території іноземної держави. Ухвалу про визнання мирової угоди в судах іноземних держав є підставою для відмови у прийнятті заяви від особи, якщо вона визнана на території України. Таке визнання здійснюється на підставі норм міжнародних договорів. Я вважаю, що даний інститут дуже важливий, оскільки він дає можливість стороні само взяти участь у вирішенні проблеми. У розвинених країнах, в яких рівень правової свідомості людини високий практика прийняття мирової угоди, а головне її виконання, досить розповсюджене явище і це дає можливість зрозуміти кожному з нас наскільки громадяни свідомо приймають рішення та поважають закони.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри цивільного та господарського права Трофименко Ніна Сергіївна

Список використаних джерел:

1. Цивільний процесуальний Кодекс України.
2. П'ятиріччя І.М. Мирова угода як спосіб вирішення спору про право без винесення судового рішення // Актуальні проблеми захисту суб'єктивних прав громадян і організацій. СБ наукових праць. М.: ВЮЗІ. 1985
3. Мирова угода в цивільному процесі. Роз'яснення чи зміна умов ? Адвокат Антон Соболівський, Юридична колегія "Центр реалізації права" (<http://crp.in.ua/ua/articles/id-62>)
4. Матеріали з сайту: <http://ukr-pravo.at.ua>

ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРИЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ

Чумбурідзе Аліса Придонівна

*студентка юридичного факультету
ДВНЗ «Національного Гірничого Університету»*

Експертиза є спеціальним дослідженням, що проводиться експертом, тобто досвідченою особою для з'ясування питань, вирішення яких потребує